

Kraj Vysocina

Region
Bystřicko

Region Bystřicko

Cirkevní památky

Díla umělců

Muzea a galerie

Městská architektura

Zřícenina

Rozhledny a vyhlídková místa

Vesnická památková zóna

Lidová architektura

Sochařská a drobná architektura

Zajímavosti a unikáty

Technická památka

Přírodní parky

Zvláště chráněná území

Natura 2000

Parky, obory a přírodní prvky

Bystřice nad Pernštejnem

Kostel sv. Vavřince

Městské muzeum

 Městu dominuje ve spodní části náměstí kostel sv. Vavřince s gotickým jádrem, který byl v letech 1750–1753 zbarokizován. Na stavbě se pravděpodobně podíleli zednický mistr Ondřej Haupt a tesař Josef Korábek. Kostel je trojlodní stavbou bazilikálního typu. Původně měl kostel pouze jednu věž, ale ta byla v polovině 18. století zbourána a nahrazena dvěma věžemi. Obě byly zvýšeny při opravách po požáru v roce 1841.

 Počátky muzea jsou spojeny s muzejním spolkem, který vznikl v Bystřici nad Pernštejnem v roce 1913. Sídlem muzea je od roku 1960 bývalá radnice. Ve sklepních prostorech, jež pamatují ještě rod Pernštejnů, se nacházejí expozice Vývoj osídlení horního povodí Svatky, Uran na Vysočině a mineralogická sbírka RNDr. Ducháčka. V prvním podlaží je umístěna sbírka obrazů Aloise Lukáška, expozice věnovaná historii města, etnografii severního Horácka, instalace staré třídy s kabinetem a výstava štěpánovské litiny. Dům prošel v nedávné době rozsáhlou rekonstrukcí a v půdním prostoru byla zřízena galerie.

Zříceniny na Bystřicku

Trojici hradních zřícenín v blízkosti Bystřice nad Pernštejnem lze zdolat v průběhu jednoho dne a dopřát si okouzlující výlet v malebné přírodě.

Pivonice

Zřícenina hradu Zubštejn

Strategické umístění na jedné z nejvyšších kót v okolí (687 m n. m.) pasovalo hrad do role obránce obchodní cesty lemující řeku Svratku z Brna až do Poličky. Byl zbudován jako správní centrum kolonizovaného území ve 2. polovině 13. století pány z Medlova, předků rodu znaku zubří hlavy. Před polovinou 15. století se dostává do držení rodu Pernštejnů. V roce 1547 se uvádí jako pustý. Impozantní pozůstatky hradu dodnes připomínají jeho dávnou slávu a rozvaliny umožňují jedinečný výhled do dalekého obzoru.

Dvořiště

Zřícenina hradu Aueršperk

Hrad se vypíná na romantické ostrožně nad řekou Bystřicí. Byl zbudován okolo poloviny 13. století jednou z větví pánů z Pernštejna. Poprvé je připomínán ve spojení s Jimramem z Pernštejna, používajícím též přídomku z Aueršperka. Na počátku 15. století je hrad již uváděn jako pustý. Do dnešních dnů se zachovaly pozůstatky masivní válcové věže a torza několika zdí.

Vír

Zřícenina hradu Pyšolec

Rozsáhlý areál hradu byl zbudován v průběhu 13. století jako středisko samostatného panství. Hrad byl několikrát během svého trvání obléhán a poškozen. Rozsáhle opevněný areál byl rozdělen na tři části. Hradu vévodila mohutná věž, která měla v průměru přes 11 metrů. Zajímavostí bylo, že věž byla dokola opatřena vlastní hradbou. Hrad zanikl ve druhé polovině 15. století. Do dnešních dnů se zachovaly především mohutné pozůstatky hradního paláce a věže.

Sakrální architektura

Vítochov

Kostel Archanděla Michaela

Na vršku s širokým výhledem stojí uprostřed hřbitůvky, obehnaného kamennou zdí, kostel sv. Michaela, lidově také zvaný kostel U Sedmi borů, pocházející z 1. poloviny 13. století. Za celkové poválečné obnovy v roce 1949 byla v interiéru odkryta a restaurována fresková výmalba ze 14. století.

Opevněný kostelík byl obléhán za 30leté války Švédy, kteří ho nakonec zapálili a upálili v něm, podle legendy, i místního faráře. Později, při hloubkové rekonstrukci podlahy, byla v popelu pod oltářem opravdu nalezená ohořelá lidská kostra.

Dolní Čepí

Kostel sv. Václava

Kostel sv. Václava se řadí mezi nejstarší památky svého druhu v regionu. Je velice pravděpodobné, že jeho založení úzce souvisí s obdobím intenzivní kolonizace zdejšího kraje v průběhu první poloviny 13. století. Tuto hypotézu potvrzují i některé dochované kamenické články archaického provedení. Kostel nikdy neprošel zásadní přestavbou a díky této skutečnosti se do dnešních dnů zachoval v mimořádně autentické středověké podobě.

Sakrální architektura

Švařec

Kaple Nejsvětější Trojice

Velice zajímavá stavba kostela pochází pravděpodobně z 16. století, její historie však může sahát až do 14. století, kdy se zde již roku 1348 uvádí kaple. Široké okolí bylo v minulosti významným střediskem dolování. Od sedmnáctého století se zde zmiňuje provoz hamrů. Později tu vzniká i slévárna šedé litiny.

Zvole

Kostel sv. Václava

Kostel byl do dnešní podoby vystavěn v letech 1713–1717 podle projektu Jana Blažeje Santiniho-Aichela. Kupole nad hlavní lodí vyúsťuje ve svatováclavskou korunu, čímž chtěl opat žďárského cisterciáckého kláštera Václav Vejmluva, jenž stavbu zaštiťoval, uctít svého patrona svatého Václava.

Toleranční modlitebny

Prosetín

Toleranční modlitebna

Modlitebna z roku 1782 je nejstarší toleranční modlitebnou na Vysočině. Mluvčím a vůdčím představitelem evangeliků v Prosetíně a okolí byl strýc známého písmáka Tomáše Jurena, Martin Juren. Dne 4. ledna roku 1782 bylo u staletého dubu vyměřeno místo ke stavbě modlitebny a k jejímu posvěcení došlo 26. října roku 1782.

Veselí

Toleranční modlitebna

Evangelici z Veselí a okolí se po vydání Tolerančního patentu přihlásili k reformovanému vyznání. Byli ovlivněni působením Tomáše Jurena, učitele, laického kazatele, spisovatele a výtvarníka. Pozemek pro stavbu modlitebny a hřbitova poskytl veselý sedlák Tomáš Břenek. Povolení ke stavbě bylo vydáno 26. května 1782. Návrh modlitebny, respektující toleranční ustanovení, vypracoval sám Tomáš Juren.

Vír

Vodní nádrž Vír

Rozmarné vody klikatící se řeky Svratky často zaplavily zdejší oblasti. Pro zamezení častého rozvodnění řeky byl vypracován vodohospodářský plán, jehož součástí byla výstavba Vírské přehrady. Celá výstavba vodního díla, trvající plných deset let, byla ukončena v roce 1957. Stavba nechrání jen před povodněmi, ale zároveň je obrovskou zásobárnou pitné vody. Negativním rysem výstavby přehrady bylo obětování velkého přírodního území a vesnic Chudobín a Korouhvice.

Dalečín

Zřícenina hradu Dalečín

Pozoruhodná kruhová stavba hradu byla vystavěna v první polovině 14. století na výrazném skalnatém návrší nad levým břehem řeky Svratky jako centrum nevelkého panství. Hrad byl v držení pánů z Tasova a Lomnice, rodu erbu křídla. Ve druhé polovině 14. století přechází hrad se vším příslušenstvím do rukou pánů z Pernštejna. Později se však stává sídlem bandy loupežníků, kteří svými výpady začínají ohrožovat celé okolí. Vzhledem k této nepříznivé situaci je roku 1519 pobořen a poté se uvádí jako hrad pustý.

Švařec

Dřevěná lávka

Lávka ve Švařci zapadá do celkového rámce četnějších roubených staveb v tomto regionu, mezi něž patří např. lávka v Černvíru, v Prudké nebo tři mosty na samotném hradě Pernštejně. Dříve byly podobné dřevěné mostky i v Unčíně, Dalečíně nebo Strážku. Krytá dřevěná lávka přes řeku Svatku je 22 metrů dlouhá a téměř 2 metry široká a pochází z roku 1873. Vzhledem k nízké životnosti dřevěných mostů se jedná o výjimečnou technickou památku.

Bystřice nad Pernštejnem

Škola zemědělská

Zemědělská technická škola v Bystřici byla postavena v letech 1959–1961 podle návrhu brněnského architekta Vladimíra Beneše, žáka jednoho z nejuznávanějších architektů a urbanistů 20. století Le Corbusiera. Bystřická škola patří k nejlepším realizacím naší poválečné moderní architektury na území České republiky. Dodnes slouží svému původnímu účelu pod názvem Vyšší odborná škola a Střední odborná škola zemědělsko-technická (VOŠ a SOŠ).

Lidová architektura

Ubušínek

Vesnická památková zóna

Ubušínek reprezentuje v rámci moravského Horácka charakteristickou obec s autentickými a dobře dochovanými stavbami lidového charakteru. Pro tuto jedinečnost zde byla v roce 1995 vyhlášena vesnická památková zóna.

Vír

Dům č. p. 26

Obec Vír se rozkládá v malebném údolí podél toku řeky Svratky, které je obklopeno strmými svahy. V obci se dochovalo několik pěkných objektů lidové architektury a obdivovat lze také proslulý vírský mlýnek.

Hrdá Ves (Vír)

Vírský mlýnek

Vírský mlýnek vznikl pod rukama šikovného řezbáře Vincence Navrátila od 40. let 20. století. Původně byl umístěn na Rovečném potoce u domu č. p. 76, ale po smrti tvůrce byl v roce 1986 přesunut do Horáckého muzea v Novém Městě na Moravě. Vzhledem k proslulosti této tradice se rozhodla obec Vír pro její obnovení a nechala vyrobit repliku původního mlýnku. Nové dřevěné panoptikum je od roku 2007 umístěno u domu č. p. 205 v Hrdé Vsi. Celé pohyblivé divadlo dřevěných aktérů vírského mlýnku je během letní sezóny spouštěno vždy v celou hodinu.

Chlébské

Usedlost č. p. 2

Venkovská usedlost je tvořena obytnými a hospodářskými budovami, které mezi sebou uzavírají dvůr. Ve srostlici budov najdeme jak obytnou část domu, tak stodolu, chlévy, konírny, vepřinec a výměnek. Areál je hodnotným dokladem lidového stavitelství tohoto kraje.

Dolní Rožínka

Zámecký park

Zakladatel parku Jan Nepomuk Mitrovský byl představitelem pozdního osvícenectví, reformního zednářství, byl historizující přírodovědec, filantrop a kosmopolita. Na svých cestách poznal řadu tehdy moderních zahrad a při tvorbě svého sídla přispíval i vlastními návrhy. Roku 1781 začal budovat zdejší park. Prostor před zámkem byl upraven v tehdy obvyklém stylu francouzské zahrady, po stranách lemovaný exotickými dřevinami. Na formální parter navazoval krajinářský park. Krátce po založení parku byla v jeho areálu vystavěna řada drobných staveb. Mezi dochované objekty se řadí zejména pohřební kaple rodiny Mistrovských z konce 18. století, obelisk či pozůstatky lázně. Park i stavby v Dolní Rožínce jsou veřejnosti volně přístupné.

Rozhledny

Bystřice nad Pernštejnem

Rozhledna Karasín

 Rozhledna byla postavena v roce 2002 podle plánů Petra Štorka. Po zdolání 128 schodů se ocitnete na nejvyšší vyhlídkové plošině ve výšce 25 metrů. Z rozhledny je krásný kruhový výhled zejména na Žďárské vrchy.

Rovečné

Rozhledna Horní Les

 Rozhledna byla postavena v roce 2001 na nejvyšším bodě katastru obce Rovečné, Horní les. Měří 59 metrů a po zdolání 201 schodů se z výšky 803 m n. m., za ideálních podmínek, otevře výhled na jadernou elektrárnu v Dukovanech, Jeseníky, Praděd, Kralický Sněžník a dokonce i Krkonoše. Veřejnosti slouží bezplatně a je otevřena sezóně od 15. 4. do 15. 10.

Dolní Rožínka

DraXmoor – strašidelný zámek

 Původně barokní sýpka náležející panství v Dolní Rožince byla na počátku 21. století přestavěna na zábavní areál tzv. strašidelný zámek „DraXmoor“. Zámek návštěvníkům představí strašidelně -fantastickou expozici kombinovanou atraktivními exponáty, originálními sklepními prostory a středověko-pohádkovým tržištěm.

Zvole

Westernové městečko – Šiklův mlýn

Westernové městečko Šiklův mlýn je největší přírodní zábavní areál v ČR. Probíhají zde denně mimo pondělí atraktivní westernová vystoupení, lze si ovšem užít také adrenalinové zábavy ve stylu Military & Off-Road, využít přírodní koupaliště nebo výjízdky na koních či dostavíkem.

Švařec

Národní přírodní památka

Chráněné území se rozkládá na příkrých, jižně exponovaných svazích údolí Brtovského potoka. Vegetace území je tvořena především mozaikou semixerotermních travinobylinných společenstev s roztroušenými keři jalovce obecného. Na jižních svazích se rozprostírají krátkostébelné kostřavové trávníky, v nichž roste početně vstavač obecný a vzácně i koniklec velkokvětý. Unikátní populace kriticky ohroženého švihlíku krutiklasu se nalézá na několika místech při okrajích lesů a křovin. Lokalita též představuje významné refugium teplomilných živočichů, především druhů stepi, lesostepi a xerotermních trávníků.

Svratecká hornatina

Přírodní park

Jeden z největších přírodních parků, který je vyhlášen i na území sousedního Jihomoravského kraje, zahrnuje členitou krajinu moravského předhůří Českomoravské vrchoviny s hluboce zaříznutým údolím Svratky a jejích přítoků se zachovalými přírodními hodnotami i charakteristickým lidským osídlením a památkami, jimž vévodí hrad Pernštejn.

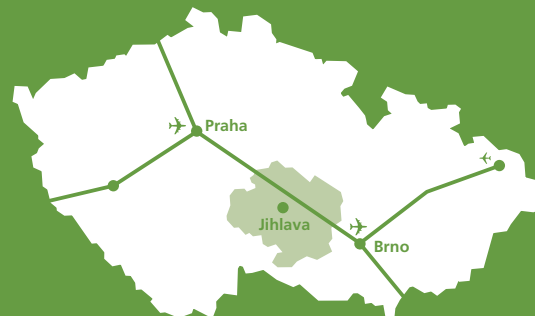

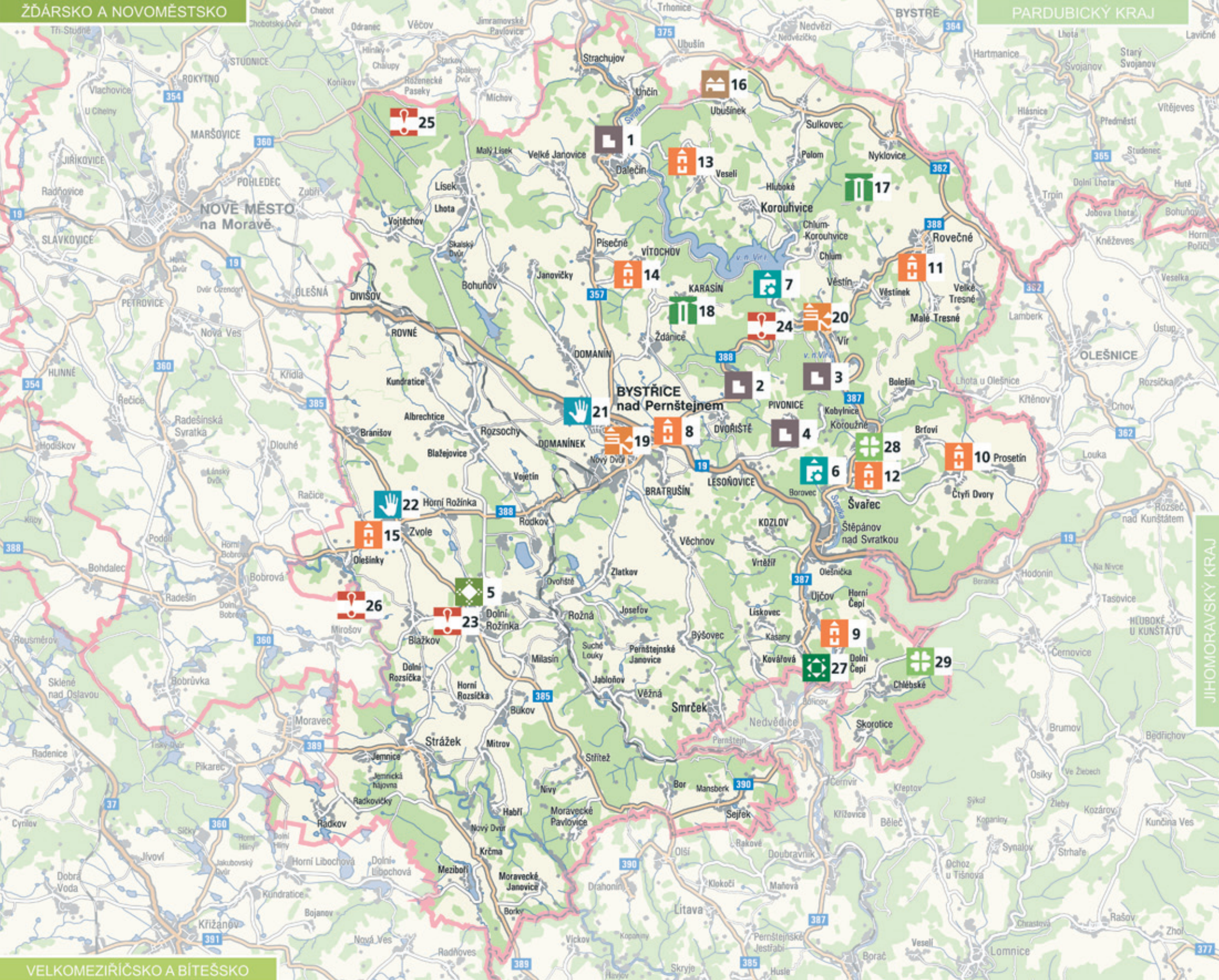
Údolí Chlébského potoka

Přírodní rezervace

Hluboce zaříznuté údolí Chlébského potoka se strmými svahy různé orientace je součástí lokality zařazené do sítě chráněných území Natura 2000. Na prudkých svazích se vyskytují suťové lesy s bohatě vyvinutým bylinným patrem s nápadnou měsíční vytrvalou, hojnou bažankou vytrvalou, které přecházejí do vegetace květnatých bučin s kyčelní devílistou. Na skalních výchozech je hojná kapradina osladič obecný a na skalních teráskách rybíz alpský. V údolí potoka můžeme nalézt potoční olšiny s výskytem bledule jarní, kvůli které zde bylo vyhlášeno chráněné území již v 50. letech 20. století.

Region
Bystřicko

1:120 000
0km 2km 4km 6km 8km 10km

Cirkevní památky

Díla umělců

Muzea a galerie

Rozhledny a vyhlídková místa

Zajímavosti a unikáty

Technická památka

Zřícenina

Židovské památky

Vesnická památková zóna

Přírodní parky

Zvláště chráněná území

Vybrané turistické zajímavosti regionu

1. Zřícenina hradu Dalečín, Dalečín 49°35'32.597"N, 16°14'37.281"E
 2. Zřícenina hradu Aueršperk, Dvořiště 49°32'18.627"N, 16°18'14.258"E
 3. Zřícenina hradu Pyšolec, Vír 49°32'40"N, 16°20'4.225"E
 4. Zřícenina hradu Zubštejn, Pivonice 49°31'49.46"N, 16°19'35.982"E
 5. Zámecký park, Dolní Rožínka 49°28'39.364"N, 16°12'58.456"E
 6. Dřevná lávka, Švařec 49°31'17.581"N, 16°20'32.647"E
 7. Vírská vodní nádrž, Vír 49°33'51.794"N, 16°18'37.637"E
 8. Kostel sv. Vavřince, Bystřice nad Pernštejnem 49°31'22.316"N, 16°15'41.39"E
 9. Kostel sv. Václava, Dolní Čepí 49°28'40.972"N, 16°20'56.133"E
 10. Toleranční modlitebna, Prosetín 49°31'38.161"N, 16°23'44.12"E
 11. Evangelický kostel, Rovečnė 49°34'41.734"N, 16°21'49.709"E
 12. Kaple Nejsvětější Trojice, Švařec 49°31'23.065"N, 16°21'5.081"E
 13. Toleranční modlitebna, Veselí 49°35'32.08"N, 16°16'34.642"E
 14. Kostel archanděla Michaele, Vítochov 49°34'8.307"N, 16°15'7.216"E
 15. Kostel sv. Václava, Zvole 49°29'39.052"N, 16°10'36.882"E
 16. Vesnická památková zóna Lbušinek 49°36'43.387"N, 16°16'56.466"E
 17. Rozhledna Horní Les, Rovečnė 49°35'26.81"N, 16°20'27.89"E
 18. Rozhledna Karasín, Karasín 49°33'29.287"N, 16°16'44.881"E
 19. Městské muzeum Bystřice nad Pernštejnem 49°31'23.787"N, 16°15'40.122"E
 20. Malé muzeum malých motocyklů v Bystřici nad Pernštejnem 49°31'22.895"N, 16°15'43.543"E
- Galerie, muzea, pamětní síně
- Rozhledny a vyhlídková místa
- Vesnická památková zóna
- Zajímavosti a unikáty
- Jan Blažej Santini-Aichel (architekt, tvůrce barokní gotiky)
- Zvole
- Vladimír Beneš (architekt)
- Bystřice nad Pernštejnem
- Díla umělců

21. Bystřice nad Pernštejnem
22. Zvole
23. Strážideštní zámek Draxmoor, Dolní Rožínka 49°28'29.58"N, 16°12'29.49"E
24. Vírský mlýnek, Hrdá Ves 49°33'14.349"N, 16°18'35.042"E
25. Víteí kámen, Vojtěchov 49°35'44.21"N, 16°9'58.511"E
26. Westermnové městeccko Šiklův mlýn, Zvole 49°28'28.343"N, 16°10'0.277"E
27. Svratecká hornatina 49°28'14"N, 16°20'40"E
28. Národní přírodní památka Švařec 49°31'25"N, 16°21'04"E
29. Přírodní rezervace Údolí Chlébského potoka 49°28'33"N, 16°23'6"E

www.dedictvivysociny.cz

Evropská unie
Evropský fond pro regionální rozvoj
Investice do vaší budoucnosti

ROP
Jihovýchod

Kraj **Vysocina**

Investice do vaší budoucnosti. Spolufinancováno Evropskou unií z Evropského fondu pro regionální rozvoj a krajem Vysočina.

Vydal: Krajský úřad kraje Vysočina, Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu, květen 2011, Žižkova 57, 587 33 Jihlava, tel.: 564 602 111, www.kr-vysocina.cz

Neprodejné.